

Biochemie 1 Les 13

Hoofdstuk 11 Lipiden

Lipiden

Water-insoluble molecules that are highly soluble in organic solvents.

Verschillende functies, o.a.:

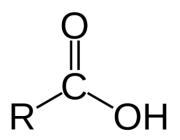
- energie (opslag)
- membranen
- signaaltransductie (→ hormonen)

Vormen lipiden polymeren?

Lipide klassen

- 1. Vrije vetzuren (nonesterified fatty acids)
 - vaak gebruikt als brandstof
- 2. Triacyglycerolen
 - opslagvorm van vetzuren
- 3. Fosfolipiden
 - membranen
- 4. Glycolipiden
 - ook onderdeel membranen
- 5. Steroïden
 - Hormonen (b.v. steroïden)
 - polycyclisch

Vetzuren

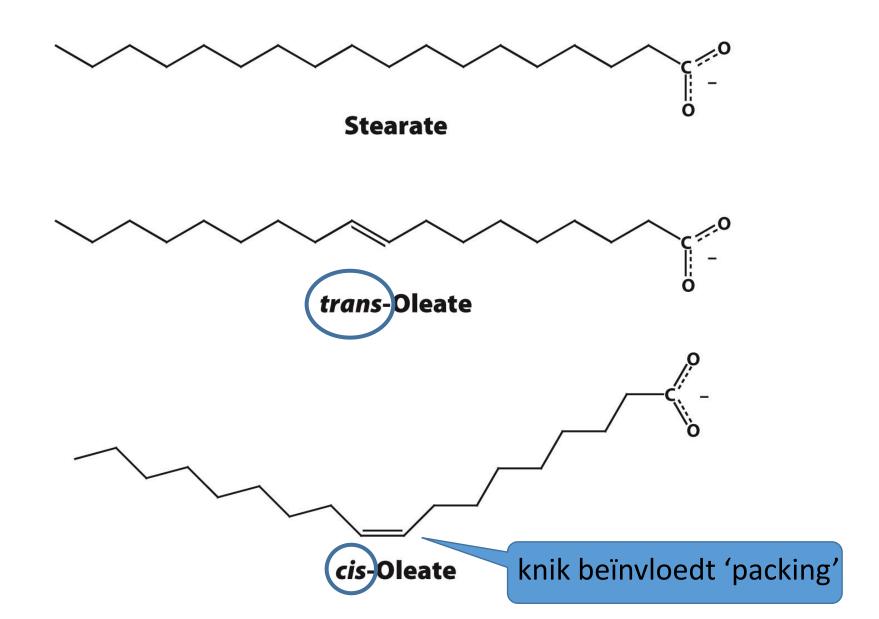

Meestal 12-20 koolstofatomen met aan het uiteinden een carboxylic acid (carbonzuur)

Kunnen dubbele bindingen bevatten

Belangrijke energiebron én component van fosfolipiden

Vetzuren kunnen verzadigd of onverzadigd zijn

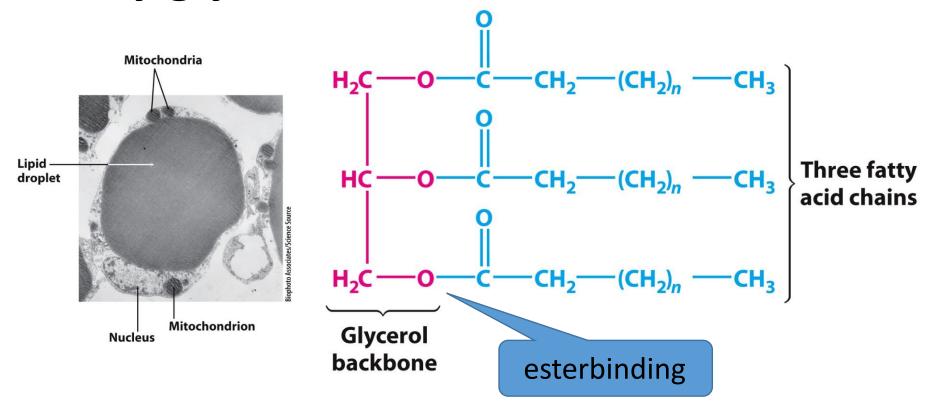

Vetzuren kunnen verzadigd of onverzadigd zijn

Carbon Atoms/ Double Bonds		Common Name	mp (°C)
Saturated	12:0 14:0 16:0 18:0	lauric acid myristic acid palmitic acid stearic acid	44 58 63 71
Unsaturated	20:0 16:1 18:1 18:2 18:3 20:4	arachidic acid palmitoleic acid oleic acid linoleic acid linolenic acid arachidonic acid	-0.5 16 -5 -11 -49

Short chain length and cis unsaturation enhande the fluidity of fatty acids and their derivates

Triacylglycerolen

Opslag energie (→ vetweefsel)

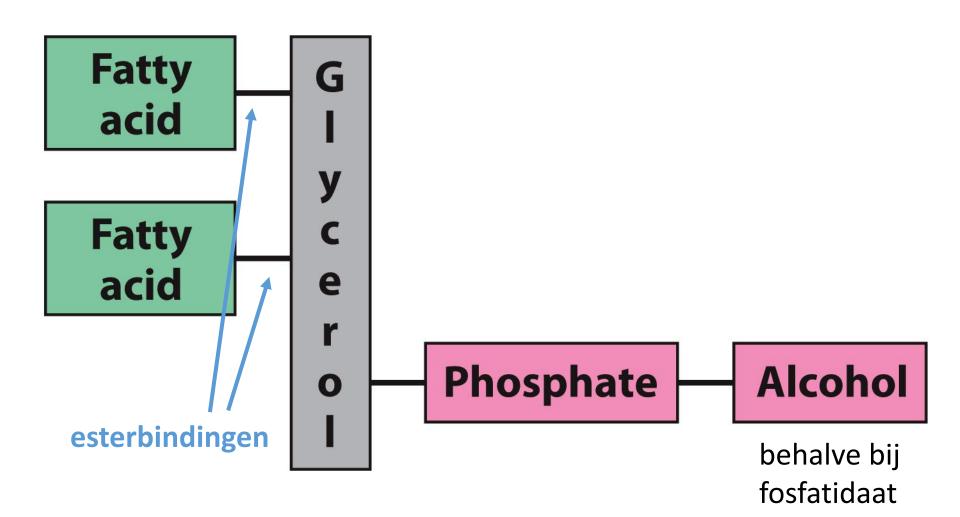
Losse vetzuren zouden de pH balans in de cel verstoren I.t.t. koolhydraten bindt er geen water aan triacylglycerolen: efficiëntere opslag

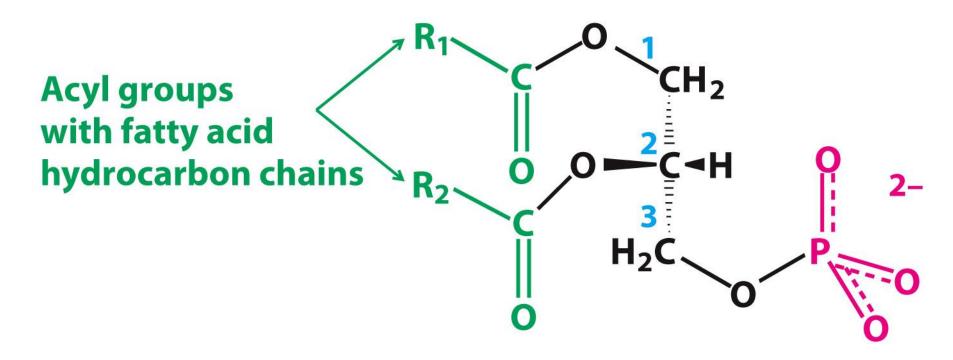
Membraanlipiden

- Fosfolipiden
 - fosfoglycerides
 - sphingolipiden
- Glycolipiden
- Steroïden

Fosfoglycerides

= glycerofosfolipiden

Phosphatidate (Diacylglycerol 3-phosphate)

Phosphatidylserine

Phosphatidylcholine

Phosphatidylethanolamine

Phosphatidylinositol

Diphosphatidylglycerol (cardiolipin)

Voorbeelden fosfoacylglycerolen

Name and Formula	Name of Phospholipid	
ethanolamine HOCH ₂ CH ₂ NH ₂	phosphatidylethanolamine (cephalin)	
choline HOCH ₂ CH ₂ N(CH ₃) ₃	phosphatidylcholine (lecithin)	
serine HOCH ₂ CHCOO NH ₃ †	phosphatidylserine	
inositol OH OH OH HO OH	phosphatidylinositol	
glycerol OH HOCH ₂ CHCH ₂ OH	phosphatidylglycerol	
phosphatidylglycerol OH O HOCH ₂ CHCH ₂ OPOCH ₂ CH O ⁻ CH	diphosphatidylglycerol O (cardiolipin) IOCR ₃	

Function

Curvature of the membrane

Component of the membrane

Cell signalling in apoptosis

Cell signalling (taste)

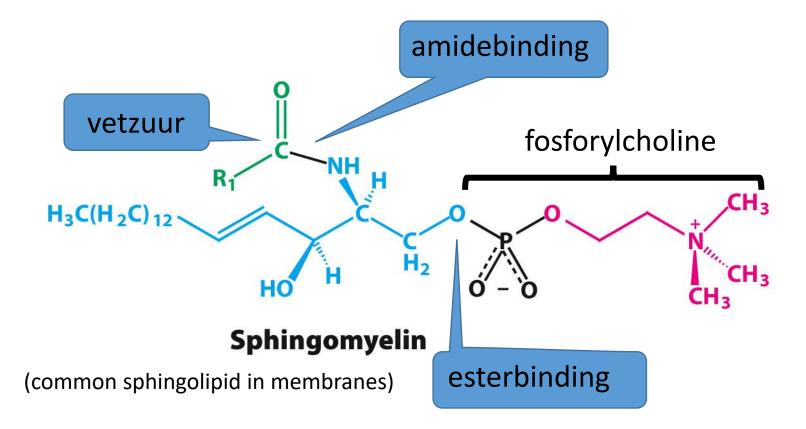
Pulmonary surfactant

Inner membrane mitochondria

Sphingolipiden

Sphingosine (a long-chain amino alcohol)

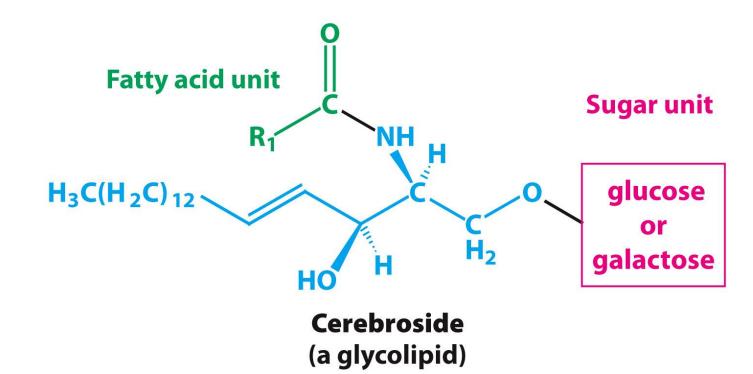

Glycolipiden

Suikerbevattende lipiden

Komen veel voor in celmembranen → betrokken bij cel-cel interacties

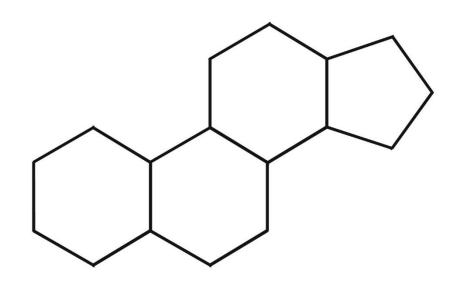
Yagewelk type lipige sijie glycolipiden afgeleid?

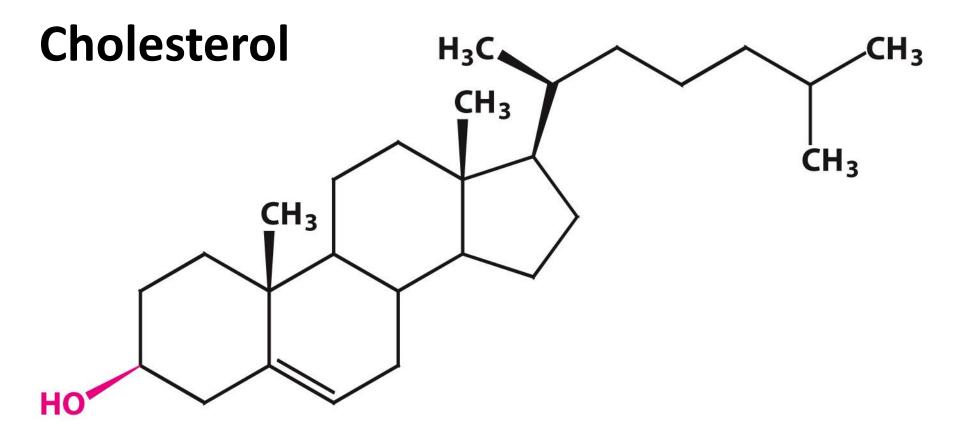
Steroïden

Steroïde nucleus: drie cyclohexaanringen en een cyclopentaanring

Bekend van hormonen (estrogeen, testosteron) en cholesterol

Steroid nucleus

Belangrijke component biologische membranen (dierlijke cellen)

Essentieel voor regulatie van de vloeibaarheid van membranen

Precursor voor andere steroïden en vitamine D₃

Diplopterol

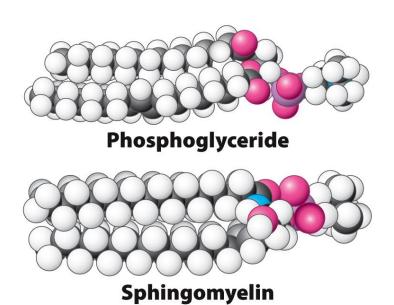
(A hopanoid)

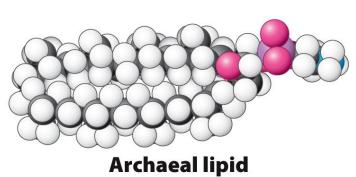
Sitosterol

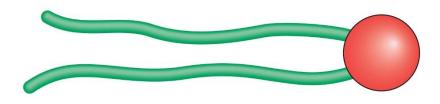
(A plant sterol)

Membraanlipiden

Amphipatische moleculen

Shorthand depiction

Membrane anchors

Glycosylphosphatidylinositol (GPI) anchor

Hyrdrofobe groepen covalent gebonden aan eiwitten

Oefening

Overzicht lipiden

